

Một Số Sự Khác Biệt Giữa

Tiếng Bắc và Tiếng Nam

Đào Văn Bình

Tôi năm nay đã 79 tuổi, gần đất xa trời, không biết còn sống tới ngày mai không cho nên rất quý trọng thời gian. Những giờ phút quý báu còn lại tôi tập trung vào lãnh vực văn hóa, văn chương và Phật Giáo để cống hiến cho đời những gì mình thấy có ý nghĩa.

Định mệnh của dân tộc Việt Nam là định mệnh chia cắt. Một trăm năm Trịnh-Nguyễn phân tranh chẻ đôi đất nước với Đàng Trong và Đàng Ngoài. Rồi 87 năm dưới thời thực dân Pháp đất nước bị chia ba cho nên ba miền lại có nhiều nhiều điều không hiểu nhau. Rồi từ 1954-1975 đất nước lại bị chia đôi cho nên sự khác biệt về nhiều mặt lại gia tăng hơn nữa.

Sau 1975 người Miền Bắc tràn vào Miền Nam rất đông và có rất nhiều điều không hiểu Miền Nam vì ngôn ngữ bất đồng. Sự tìm một số danh từ khác biệt giữa hai miền giúp chúng ta hiểu nhau. Sự thống nhất về ngôn ngữ là điều vô cùng cần thiết cho một dân tộc. Ngôn ngữ sẽ trở nên chính thống khi nó được phổ biến rộng rãi, được mọi người chấp thuận và được giảng dạy ở học đường. Sự đa dạng về ngôn ngữ là điều rất tốt chứ không phải là điều xấu, miễn là sự “đa dạng” đó người ta hiểu và chấp nhận. Văn học của dân tộc ta từ ngàn xưa viết là “vũ” và “chính”. Thế nhưng khi các chúa Nguyễn lập nghiệp ở phương nam nó biến thành “võ” và “chánh” như “võ khí”, “Việt Võ Đạo”, “học võ”, “hành chánh”, “chánh đạo” và phổ biến gần 500 năm rồi. Do đó không thể nói “vũ” và “chính” là đúng

và “võ” và “chánh” là sai. Và cũng không thể nói “võ”, “chánh” đúng còn “vũ” và “chính” là sai. Hai từ ngữ này sẽ cùng tồn tại và đó là sự đa dạng của ngôn ngữ.

Bản sưu tầm dưới đây chắc chắn còn nhiều thiếu sót mong quý vị nào cảm thấy thích thú xin đóng góp thêm để có một bản hoàn chỉnh cho gia tài ngôn ngữ Việt Nam. Đa tạ.

Bắc

A dua

Ám quẻ

Ăn bám

Ăn mày

Ăn mày đòi xôi gấc

Ăn theo, ăn ké

Anh cả

Anh rể, em rể

Áo cánh

Áo may-ô

Áo quan

Ba ba

Bà La Sát

Bách (100)

Bạn, nhân tình

Bản (bản sự)

Bàng quang

Bánh đa

Bánh ga-tô

Bánh rán

Bánh tây

Bát

Bát phở

Nam

Hùa theo

Kỳ đà cắn mũi

Báo cô

Ăn xin

Nghèo mà ham

Ăn có

Anh hai

Dượng

Áo bà ba

Áo thun ba lỗ, áo thun

Hòm

Cua đình

Bà chằn

Bá (bá tánh= trăm họ)

Bồ

Bồn (bồn sự)

Bọng đái

Bánh tráng

Bánh bông lan

Bánh cam

Bánh mì

Chén

Dạo phở

Bé tẻo teo	Bé xíu
Bệnh lòi dom	Bệnh trĩ
Béo	Mập
Bèo Nhật Bản	Lục bình
Bệnh thổ tả	Dịch tả
Bí tất	Vớ
Bố mẹ, cậu mợ	Ba má
Bố mẹ	Ông già, bà già
Bộ đồ ưng ý nhất	Bộ đồ vía
Bóng	Banh (trái)
Bùn xỉn	Kẹo
Buồn ơi là buồn	Buồn năm phút
Buồn chết đi được	Rầu thúi ruột
Ca-nô	Xuồng máy
Cá cược	Cá độ
Cá quả	Cá lóc
Cân	Kí-lô
Càu nhàu, cằn nhằn	Càm ràm
Cầu lông	Vũ cầu (vũ là lông chim)
Cây cảnh	Cây kiểng
Chán phèo	Vô duyên
Chăn	Mền
Chính (hành chính)	Chánh (hành chánh)
Chè	Trà
Chè tàu	Trà tàu
Chim gái, chim chuột, tán gái	O mèo
Chơi hội	Chơi hụi
Chối xể	Chối chà

Chu (Phan Chu Trinh)	Châu (Phan Châu Trinh)
Chum, vại	Lu, khạp
Chuột sa chĩnh gạo	Chuột sa hũ nếp
Chuyện nhảm	Ba lơn
Chuyện gẫu	Tán dóc
Cổ bàn	Tiệc tùng
Cốc rượu	Ly rượu
Cơm rang	Cơm chiên
Cua gái	O mèo
Cười lộn ruột	Cười bể bụng
Cười tùm tùm	Cười mĩm chi
Cương (Kinh Kim Cương)	Cang (Kinh Kim Cang)
Dạ dày	Bao tử
Dọc mừng	Bạc hà
Du côn	Du đãng
Du thủ du thực	Đá cá lặn dưa
Dưa chuột	Dưa leo
Đái (Đái công chuộc tội)	Đói (Đói công chuộc tội)
Đâm	Lụi
Đàn độn	Lù đù, cù lằn
Đánh	Uýnh
Đánh chén	Nhậu
Đậu phụ	Tàu hũ
Đất đỏ	Mắc mỏ
Đẹp, tốt, giỏi, chiến, cừ	Ngon lành, bảnh
Đi chân chữ bát	Đi hàng hai
Đi chuyến tàu suốt	Hết đường tương chao
Đĩa	Dĩa

Đỗ (hạt)	Đậu
Đồ đồng nát	Đồ lạc xoong
Đòn hội chợ	Bề hội đồng
Đồng xu	Bạc cắc
Đũa xe đạp	Cắm
Đứng dạng chân	Chàng hăng
Được	Đặng (Thà mất lòng anh đặng bụng chồng)
E thẹn	Mắc cỡ
Êm thắm	Êm ru bà rù
Hàng mã	Đổ dỏm
Kiệt tường	Cát tường
Làm ăn	Mần ăn
Làm bừa	Ầu
Làm thuê	Làm mướn
Lề mề	Chậm lụt, lè phè
Lung tung	Tùm lum
Khang	Khương (Phú, Quý, Thọ, Khương, Ninh)
Khèo, chơi đũa	Đá giò lái
Khuỷu tay	Cùi chõ
Kim cương	Hột xoàn
Gạo nếp cẩm	Gạo nếp than
Hen (bệnh)	Suyễn
Hết chỗ ché	Hết sẩy
Hợp (Liên Hợp Quốc)	Hiệp (Liên Hiệp Quốc)
Hoa	Bông
Hoa nhài	Bông lái
Hoa đại (hoa hình chữ Đại)	Bông xứ
Hổ	Cọp

Hoàng Đế	Huỳnh Đế
Hòm	Dương
Hòm thư	Hộp thư
Hụt hẫng	Chơi với (không chỗ bám víu, không nơi nương tựa)
Hống hách	Làm tàng, làm phách
Kênh kiệu	Làm phách
Lang thang, vớ vẩn	Lang bang
Lạng (vàng)	Lượng (vàng)
Láng bóng	Láng cóng
Lòi dom (bệnh)	Trĩ
Lợn	Heo
Lợn lòi	Heo rừng
Lúi cúi	Lui cui
Lười	Làm biếng
Luộm thuộm, không đứng đắn	Bê bối
Ma mãnh	Ma lanh
Màn	Mùng
May rủi	Hên xui
Mình ơi	Cưng ơi
Một tấc lên trời, khoe khoang	Nổ, nổ sảng
Mũ	Nón
Mù	Đui
Mũ ni che tai (thái độ)	Trùm mền
Mừng tuổi	Lì xì
Nằm mê, nằm mơ	Mớ
Nén	Đèn cầy
Ngã	Té

Ngan	Vịt xiêm
Ngày giỗ	Ngày kỵ
Nghe hơi nôi chõ	Nghe lóm, đoán mò
Nghĩa (Quảng Nghĩa)	Quảng Ngãi
Ngõ	Đường hẻm, hẻm
Ngô	Bắp
Ngỗ ngáo	Ngang tàng
Ngọt lịm	Ngọt như mía lùi
Nhà tù	Khám (đường)
Nhại	Nhái (giọng)
Nhậm (Ngô Thì Nhậm)	Nhiệm (Ngô Thời Nhiệm)
Nhậm chức	Nhiệm chức
Nhân	Nhơn (Nhơn nghĩa)
Nhanh nhẩu đoảng	Lanh chanh
Nhớ mãi	Nhớ hoài
Ninh như	Hằm (Gà hầm thuốc bắc)
Nói láo	Ba xạo, nói xạo
Nói phét thành thần	Dóc tổ
Nói phét, nói điêu	Nói dóc, ba sạo
Nói quá, khoe khoang	Nổ
Nững nịu	Nhõng nhẽo
Nước dùng	Nước lèo
Nuông chiều	Cưng
Ông ba bị chín quai	Ông kẹ
Phải lòng	Thương, yêu ai
Phanh	Thắng (xe)
Phúc	Phước
Quả	Trái

Quả dưa	Trái thơm
Quả na	Mãng cầu
Quần cụt, quần short	Quần đùi
Quần lĩnh	Quần lãnh
Quý	Quới (Quới nhân phụ trợ)
Rang (cơm rang)	Chiên (cơm chiên)
Rau húng	Rau thơm
Rau mùi	Rau ngò
Rau ngò om	Rau ngổ
Rau cải cúc	Rau tần ô
Rét (thời tiết)	Lạnh
Roi (quả)	Mận
Rượu nếp	Cơm rượu
Rượu trắng	Rượu đế
Săm, lốp xe	Vỏ ruột xe
Sắn	Khoai mì
Say túy lúy, say mèm	Say xỉn
Sinh	Sanh (Sanh con quý tử)
Sơn (núi)	San (giang san)
Súng cao-su	Ná thung
Súp-lơ	Bông cải
Sướng làm sao đâu	Đã đời
Súly (nguyên súy)	Soái (nguyên soái)
Tách	Ly
Tháo dạ (bệnh)	Tiêu chảy
Thẹn	Mắc cỡ
Thì (Ngô Thì Nhậm)	Thời (Ngô Thời Nhiệm)
Thìa	Muỗng

Thịt ba rọi	Thịt ba chỉ
Thoái (Tiến thoái lưỡng nan)	Thối (Tiến thối lưỡng nan)
Thối	Thúi, thúi rùm
Thông gia	Xui gia
Thủ lĩnh	Thủ lãnh
Thụ (cây)	Thọ
Thùng sắt tây	Thùng thiếc
Thuyền	Ghe
Thượng nguyên	Thượng ngươn
Tiến	Tấn (tấn công)
Tính (họ) bá tính	Tánh (bá tánh)
Tối mò	Tối thui
Thủ lợn	Đầu heo
Thủ đoạn	Mánh mung
Tốt	Chốt (cờ tướng)
Trái khoáy, ngược đời	Các có
Trèo cao	Nghèo mà ham
Trúng vịt	Hột vịt
Tức như bò đá, tức lộn ruột	Tức cành hông
Tức chết đi được	Tức thấy mồ
Tùng (tùy tùng)	Tòng (tùy tòng)
Vâng (Miền Bắc gọi dạ, bảo vâng)	Dạ (Miền Nam cái gì cũng dạ)
Vành xe	Niềng
Vào (trong, nhà)	Vô (trong, nhà)
Vào tù, ở tù	Xộ khám
Vũ đài	Võ đài
Vũ khí	Võ khí
Vùng	Mè

Xe ô-tô

Xe ngựa

Xì dầu

Xúi quẩy

Xưa lắm rồi

Xuống giốc không phanh

Xe hơi

Xe thổ mộ

Nước tương

Xui, xui tận mạng

Xưa như trái đất

Đời tàn trong ngõ hẹp

Đào Văn Bình